17.11.2017

Eduskunnan ympäristövaliokunnalle

ASIA: Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain ja tuulivoiman kompensaatioalueista annetun lain 6 §:n muuttamisesta (HE 175/2017 vp)

Suomen luonnonsuojeluliitto kiittää mahdollisuudesta lausua käsiteltävästä asiasta, ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Avainhuomiot:

- tarjouskilpailuun perustuvan tukimallin lähtökohta on kannatettava ja se edistää pääosin uusiutuvien energiamuotojen läpimurtoa
- pääosa (85 %) tukea saavan puupolttoainevoimalan raaka-aineesta tulee esityksen mukaan olla muuta kuin tukki- ja kuitupuusta saatavaa metsähaketta. Tämä puupolttoaineen "kestävän" raaka-aineosuuden vaatimus tulisi nostaa 90 %:iin
- Tukea saavien puupolttoainevoimaloiden raaka-aineista tulisi sulkea pois kannot ja järeä lahopuu kokonaan, jotta uusi tukimalli ei heikennä metsäluonnon monimuotoisuutta. Kyseiset jakeet ovat myös ilmastonäkökulmasta puupolttoaineiden osalta ongelmallisimmat
- kivihiilen, maakaasun ja turpeen käyttö tulisi rajata kokonaan pois tukea saavien voimaloiden raaka-aineista, jotta tuki ei ylläpidä fossiilisten tai fossiilisten kaltaisten polttoaineiden käyttöä
- hyvä että ympäristöllisesti ongelmallinen vesivoima on rajattu pois soveltamisen piiristä

Yleistä

Suomen luonnonsuojeluliitto kannattaa esitystä, jonka mukaan vuosina 2018 - 2020 järjestetään uuden tukimallin mukaisia tarjouskilpailuja yhteensä 2 TWh:n suuruisesta vuosittaisesta uusiutuvan energian tuotannosta. Hyvin toteutettuna ne edistävät vähäpäästöisen, haitaltaan vähäisen ja uusiutuvan energian läpimurtoa Suomessa.

Puu- ja biokaasupolttoainevoimaloiden raaka-ainevaatimuksesta

Hallituksen esityksellä pyritään perustellusti edistämään metsätalouden sivutuotteiden hyödyntämistä, joista esimerkiksi käyvät puru ja kuori. Tulisi kuitenkin varmistaa, että uudella tukimallilla tuettavat energiamuodot ovat ilmastotavoitteiden, resurssitehokkuuden sekä luonnon monimuotoisuuden edistämistavoitteiden kanssa yhteensopivia.

Hallituksen esityksessä edellytetään, että puupolttoainevoimalassa vuoden aikana yli 85 % sähkön ja lämmöntuotannon raaka-aineesta saadaan muualta kuin järeän puun hakkuukohteelta saadusta jalostukseen soveltuvasta tukki- tai kuitupuusta valmistetulla metsähakkeella. Suomen luonnonsuojeluliitto kannattaa edellä mainitun raaka-aineosuuden vaatimuksen nostamista takaisin 90 %:iin, jotta energiakäyttöön ei ohjaudu merkittäviä määriä jalostuskelpoista puuainesta.

Puupolttoainevoimaloissa tulisi myös rajata pois kivihiilen ja turpeen käyttö kokonaan, jottei tuki ylläpidä epäsuorastikaan fossiilisten tai fossiilisten kaltaisten polttoaineiden käyttöä. Biokaasuvoimaloissa tulisi vastaavasti rajata pois maakaasun käyttö.

Suomen luonnonsuojeluliitto – Finnish Association for Nature Conservation
Itälahdenkatu 22 b A, FI-00210 Helsinki, Finland | tel. +358 9 228 224
www.sll.fi | toimisto@sll.fi

Kannot ja lahopuu puupolttoainevoimaloissa

Tukea saavien puupolttoainevoimaloiden raaka-aineista tulisi rajata pois kannot ja järeä lahopuu kokonaan, jotta uusi tukimalli ei heikennä metsäluonnon monimuotoisuutta. Kyseiset jakeet ovat myös ilmastonäkökulmasta puupolttoaineiden osalta ongelmallisimmat. Esimerkiksi kannot ovat ilmaston näkökulmasta maakaasua haitallisempi energiamuoto vielä 40 vuoden tähtäimellä.[1] Tulisi varmistaa, että kantojen ja lahopuun energiakäyttöä ei tueta osana uutta uusiutuvan energian tukimallia.

Kantojen ja järeän lahopuun kohtelun on esitetty olevan sidoksissa EU:ssa valmisteltavaan uusiutuvan energian (RED II) direktiiviin. Suomen luonnonsuojeluliiton mukaan vastuu metsäluonnon monimuotoisuudesta on Suomessa, eikä EU-prosessi liity siihen miten uuden tukimallin raaka-ainerajauksia tehdään.

Metsissämme elää arviolta 814 uhanalaista lajia ja 776 lajia lisää elää uhanalaisuuden kynnyksellä. Lahopuun vähyys metsissä on metsäluonnon köyhtymisen keskeisin uhka. Kannot muodostavat esimerkiksi Etelä-Suomen metsien harvoja lahopuuresursseja. Lahopuun määrä luonnontilaisissa metsissä on 60-120 m^3/ha. Lahopuuta on nyt koko maassa noin 5,7 m^3/ha ja Etelä-Suomessa alle 4 m^3/ha.

Kantojen ja järeän lahopuun rooli energiantuotannossa on pidetty rajallisena, ja esimerkiksi kantojen osuus on viime vuosina vähentynyt. Luonnonvarakeskuksen tutkijat ovat kuitenkin varoittaneet, että kantojen kysyntä saattaa vahvistua merkittävästi 2020-luvulla koska metsähakkeesta ennustetaan syntyvän pulaa[2]. Juuri nyt olisi oikea aika edistää biotalouden kestävyyttä ja suunnitelmallisesti varmistaa kantojen ja järeän lahopuun marginaalinen rooli tulevaisuudessa. Kantojen ja järeän puun energiakäytön osuus metsähakkeen käytöstä oli vuonna 2015 noin 15 %.[3]

Kantojen nosto perustuu merkittävään maanmuokkaukseen. Kantojen noston hyötyjä kyseenalaistaa edelleen vasta ilmestynyt tutkimus, jonka mukaan metsätalouden maaperän muokkauksen päästöjä on toistaiseksi aliarvioitu merkittävästi.[4]

Vesivoiman rajaaminen tuen ulkopuolelle

Lausuntokierroksella muutamat energiayhtiöt esittivät, että vesivoima tulisi sisällyttää tuen piirissä oleviin tuotantomuotoihin. Suomen luonnonsuojeluliitto pitää hyvänä, että tuotantotuki ei kohdistu vesivoimalle, joka olisi käytännössä koskettanut Sierilän vesivoimahanketta.

Suomen 159 000 jokikilometristä noin 90 % on jo jollakin tavalla rakennettuja. Rovaniemen eteläpuolelle sijoittuva Kemijoki oy:n Sierilän hanke on ympäristövaikutuksiltaan haitallinen, eikä siihen kohdistettavia julkisia tukia voi pitää perusteltuina.

Patoaltaan alle jäisi ekologisesti arvokkaita niittyjä, hiekkarantoja ja karikoita. Alueella esiintyy useita uhanalaisia eliölajeja, kuten saukko ja kirjojokikorento. Hankkeen vaikutusarvioita on pidetty vanhentuneina.[5]

Lisätietoja:

Otto Bruun
Suojeluasiantuntija
Suomen luonnonsuojeluliitto
otto.bruun@sll.fi
+358 40 631 3399

1 SYKE 2011: Metsäbiomassan energiakäytön ilmastovaikutukset Suomessa
2 https://www.slideshare.net/LukeFinland/riittk-metshaketta-kaikille-perttu-anttila-2612017
3 https://www.sll.fi/mita-me-teemme/kohtuutalous/biotalous/biotalousbrief_PDF_FINAL_NETTI.pdf
4 http://www.uef.fi/-/uusi-tutkimus-kyseenalaistaa-metsatalouden-ilmastohyodyt
5 https://www.sll.fi/luonnonsuojelija/lehtiarkisto/2017/3-2017/sierilan-luontotiedot-katosivat